

Udruženje stanara
grada Osijeka

SVAKOM SMEĆU NJEGOVU VREĆU

Vodič za postupanje
s otpadom u gradu Osijeku

Osijek, 2014.

SADRŽAJ:

3	UVOD
4	TRENUTNO STANJE
5	ZAKONSKA REGULATIVA
6	NAŠ PROJEKT „SVAKOM SMEĆU NJEGOVU VREĆU“
8	SANACIJA ODLAGALIŠTA KOMUNALNOG OTPADA
10	POSTOJEĆE STANJE GOSPODARENJA OTPADOM U OSIJEKU
11	OTPAD U BROJKAMA
12	PRIKUPLJANJE I ODVOZ OTPADA PO VRSTAMA
15	I JOŠ MALO O OTPADU...
16	KAKO NAJLAKŠE USVOJITI PRAVILA ZA RAZRSTAVANJE OTPADA?
18	EKONOMSKO GOSPODARENJE OTPADOM
18	DEPONIJE IPAK NISU PROŠLOST I NE MOŽEMO IH SE ODREĆI
19	NA SAMOM KRAJU

UVOD

Od ulaska Hrvatske u Europsku uniju područje gospodarenja otpadom zahtijeva najviše promjena. To je već bilo sasvim jasno i tijekom pregovora o ulasku u EU jer je ovom području davana posebna pozornost i pregovori o ovom poglavljju trajali su dosta dugo. Zakon o održivom gospodarenju otpadom precizno utvrđuje obveze i rokove za pojedine aktivnosti, ali i kazne za nepropisno postupanje. Svime se što prije želi uvesti red u području gospodarenja s otpadom i što prije razviti svijest o potrebi pravilnog postupanja s otpadom, prvenstveno zbog osiguranja zdravog okoliša i života na našoj planeti.

Tako od 1. srpnja 2014. svi građani ali i pravni subjekti moraju razdvajati (selektirati) veći dio svog otpada, ali i imati mogućnost odvojeni otpad poput papira, PVC-a, stakla, metala i bio otpada odložiti na za to predviđeno mjesto (imati posudu kod kuće ili u dostupnoj blizini).

Što se ovim želi praktički postići:

- ▶ da se jednom upotrijebljeni iskoristivi resursi vraćaju u ponovnu upotrebu te da se iz njih crpi maksimalna korist tj. da otpad postane ponovo sirovina,
- ▶ da se smanjuje ukupna količina otpada koja se odlaže i zagađuje okoliš,
- ▶ da se smanjuje upotreba prirodnih sirovina (drvo, rude, minerali)
- ▶ da se otpad maksimalno iskoristi kao alternativni energet (bio goriva, toplina ...)

Time se u Hrvatskoj pa tako i u Osijeku želi ostvariti osnovni cilj primarne selekcije otpada, povećanje reciklaže s trenutnih 8% na 50% do 2020. godine.

„Ljestvica cilja“ je visoko postavljena ali nije nedostizna, posebice u Osijeku. Iz brojnih kontakata i razgovora s građanima uočili smo da podržavaju odvojeno prikupljanje otpada, ali da postoji nedostatak iskustva i informiranosti. Upravo zato smo pokrenuli ovaj edukativni projekt koji simbolično nosi naziv „Svakom smeću njegovu vreću“. U projektu nam pomaže i surađuje s nama i naše komunalno trgovačko društvo Unikom d.o.o. za komunalno gospodarstvo Osijek.

I na kraju uvoda: sigurni smo da se svi slažete da je gospodarenje otpadom složena djelatnost tj. cjelovit sustav mjera i aktivnosti kojima se osigurava, u prvom redu, izbjegavanje nastajanja otpada, potom njegovo primarno prikupljanje, cjelovita i sofisticirana obrada, a tek onda zbrinjavanje na odlagališta onoga što je preostalo. To nam je u budućnosti glavna zadaća kada je u pitanju postupanje s otpadom. Otpad nije smeće i njime valja pravilno gospodariti i koristiti ga.

TRENUTNO STANJE

Na odlagališta otpada u Hrvatskoj se godišnje odloži cca 1,200.000 tona. U Osijeku je u 2011. ukupno sakupljeno iz 43.000 domaćinstava i oko 2.000 obrtnika i pravnih osoba i na odlagalište Lončarica Velika odloženo 31.936 tona komunalnog otpada, a 2013. znatno manje, tj. 26.273 tone komunalnog otpada. I to je dokaz da građani Osijeka već u dobroj mjeri imaju razvijenu svijest o potrebi pravilnog postupanja s otpadom, ali i daljnja obveza grada Osijeka da za takvo postupanje osigura osnovne preduvjete: dovoljan broj reciklažnih dvorišta, „zelenih otoka“ i drugih objekata i opreme za odvajanje iskoristivog otpada.

Hrvatska do kraja 2018. mora uvesti cijeloviti sustav gospodarenja otpadom. Provođenjem ovog projekta želimo da svaki građanin promijeni dosadašnje ukorijenjene životne navike da sve što nam trenutno nije potrebno, bacimo u smeće. Želimo pokazati da svaki pojedinac može, ukoliko je dobro informiran i educiran, konkretno pridonijeti da ekologija postane stil života jer zdrav i uredan okoliš su neotuđivo pravo svakog našeg građanina.

Sve obveze koje je Hrvatska preuzela u procesu pregovaranja s EU u području zaštite okoliša pridonijet će poboljšanju i unapređenju kvalitete života jer se njima osiguravaju viši standardi zaštite okoliša kao i zaštite zdravlja građana.

Pri izradi Zakona o održivom gospodarenju otpadom korištene su pravne stečevine Europske unije pa je tako u Zakon prenijeto osam Direkti-

va Europskog parlamenta i Vijeća te 2 odluke i 1 uredba.

Sabor RH donio je Zakon o održivom gospodarenju otpadom koji je stupio na snagu 23. srpnja 2013., a objavljen je u Narodnim novinama broj 94/13.

Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja ističe da je gospodarenje otpadom složena djelatnost koja zahvaća sve grane gospodarstva, a što potvrđuje i brojna od 54 podzakonska akta (pravilnici, odluke, uredbe, strategije i naputci) kojima se uređuju svi detalji kao i obveze, ali i kazne za neizvršavanje odrednica.

Ovim se Zakonom, stoji u čl. 1, utvrđuju mjere za sprječavanje ili smanjenje štetnog djelovanja otpada na ljudsko zdravље i okoliš na način smanjenja količina otpada u nastanku ili proizvodnji te se uređuje gospodarenje otpadom bez uporabe rizičnih postupaka po ljudsko zdravљe i okoliš, uz korištenje vrijednih svojstava otpada.

ZAKONSKA REGULATIVA

Zakon o održivom gospodarenju otpadom sadrži 188 članaka svrstanih u 12 poglavlja: Opće odredbe, gospodarenje otpadom, planski dokumenti u gospodarenju otpadom, nadležnosti i obveze u gospodarenju otpadom, sustav skupljanja i obrade posebne kategorije otpada kojim upravlja Fond, sustav skupljanja i obrade otpada kojim upravlja organizacija, pojedinačno ispunjavanje obveze i postizanje cilja, obavljanje djelatnosti gospodarenja otpadom, prekogranični promet otpada, informacijski sustav gospodarenja otpadom, upravni nadzor, prekršajne odredbe, prijelazne i završne odredbe.

Jedna odrednica utvrđuje da se gospodarenjem otpadom mora osigurati da otpad koji preostaje nakon postupka obrade i koji se zbrinjava odlaganjem, ne predstavlja opasnost za buduće generacije.

Vrlo precizno Zakonom su utvrđeni rokovi za pojedine radnje pa tako između ostalog stoji:

- ▶ Od 1. srpnja 2014. morat će imati mogućnost odvajanja otpada
- ▶ Do 1. siječnja 2015. RH će osigurati odvojeno sakupljanje slijedećih vrsta otpada: papir, metal, plastika i staklo, električni i elektronički otpad, otpadne baterije i akumulatore, otpadna vozila, otpadne gume, otpadna ulja, otpadni tekstil i medicinski otpad.
- ▶ Do 31. prosinca 2015. treba osigurati odvojeno sakupljanje EE otpada iz kućanstava u količini od najmanje 4 kg po stanovniku godišnje.
- ▶ Do 24. rujna 2016. mora se osigurati sakupljanje otpadnih baterija i akumulatora u količini

od najmanje 45% mase baterija i akumulatora stavljenih na tržiste.

- ▶ Do kraja 2018. godine RH mora uesti cijeloviti sustav gospodarenja otpadom što znači uvođenje primarne selekcije, sanaciju i usklađenje svih postojećih odlagališta otpada i zatvaranje neusklađenih te izgradnju centara za gospodarenje otpadom.
- ▶ Do 1. siječnja 2020. RH će osigurati pripremu za ponovnu uporabu i recikliranje otpadnih materijala u minimalnom udjelu od 50% mase otpada.

Nadalje u Zakonu stoji: Jedinica lokalne i područne samouprave dužna je na svom području osigurati uvjete i provedbu propisanih mjera gospodarenja otpadom. Isto tako jedinica lokalne samouprave dužna je na odgovarajući način osigurati provedbu izobrazno-informativnih aktivnosti u vezi gospodarenja otpadom te je dužna uskladiti Odluku o Komunalnom redu donesenu na temelju Zakona o komunalnom gospodarstvu u dijelu koji se odnosi na skupljanje, odvoz i postupanje sa skupljenim komunalnim otpadom s odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

U posebnom dijelu Zakona detaljno su određene prekršajne odredbe i vrlo visoke novčane kazne za sve one koji se ne budu pridržavali zatonskih odredbi s time što je posebno utvrđen inspekcijski nadzor.

Temelji politike gospodarenja otpadom u RH sadržani su u strategiji gospodarenja otpadom RH, te planu gospodarenja otpadom u RH za razdoblje od 2007. – 2015. godine. Na osnovi republičkog plana, Gradsko vijeće krajem studenog 2009. donijelo je plan gospodarenja otpadom grada Osijeka do 2015. godine u kojem su navedene vrste, količina i porijeklo otpada za koje treba osigurati

gospodarenje, uvjete gospodarenja posebnim kategorijama otpada, procjenu i mogućnost izvora sredstava potrebnih za provođenje ciljeva u gospodarenju otpadom. Sve ono što nije realizirano u proteklom razdoblju prenosi se dalje.

Planom su definirane i mjere od kojih su posebno značajne slijedeće:

- ▶ Izbjegavanje i smanjenje nastajanja otpada,
- ▶ Iskorištavanje vrijednih osobina otpada, odnosno mjere odvojenog skupljanja otpada
- ▶ Kontrola odlaganja
- ▶ Sanacija otpadom onečišćenog tla i neuređenih odlagališta

NAŠ PROJEKT „SVAKOM SMEĆU NJEGOVU VREĆU“

Na pitanje zašto smo se opredijelili za projekt simboličnog imena „Svakom smeću njegovu vreću“ odgovor je vrlo jasan, - gospodarenje otpadom jedno je od prioritetnih pitanja kojima se ovog trenutka bavi Hrvatska. To postaje gospodarsko pitanje kao i pitanje kvalitete života jer uvođenjem cirkularnog gospodarenja otpadom postižemo da otpad jedne industrije postaje resurs – sirovina druge industrije – kako se to često popularno kaže.

Kao što smo već konstatirali, iz brojnih kontakata i razgovora s građanima uočili smo da veliki broj podržava odvojeno prikupljanje otpada na kućnom pragu, da ga djelomično i provodi, ali da postoji nedostatak iskustva, edukacija, djelomično loša opremljenost objektima i uređajima... Smatramo da će i ova publikacija pridonijeti edukaciji

i informiranju građana kako bi promijenili ranije stečene spoznaje da svaka stvar ili predmet koji nam trenutno ne treba nije smeće i da ga ne treba zakopati na odlagalištu.

Sudjelovanje javnosti je ključno za uspješnu strategiju gospodarenja otpadom. Ni jedna strategija smanjenja količine otpada ne može uspjeti bez maksimalnog angažiranja javnosti pa smo stoga ocijenili da o tome prvenstveno trebaju raspraviti vijeća gradskih četvrti i mjesnih odbora i predložiti kvalitetna rješenja o lokaciji zelenih otoka, dinamici odvoza pojedinih vrsta otpada i slično.

Za svaku je pohvalu sustavna edukacija djece o selekciji, iskorištavanju i zbrinjavanju otpada

koja se već duže i sustavno provodi u osječkim dječjim vrtićima i osnovnim školama u vidu edukativnih radionica tijekom školske godine.

Želja i smisao našeg projekta je u proces gospodarenja otpadom aktivno uključiti, organizirati i „mobilizirati“ sve one građane koji do sada nisu aktivno uključeni u procese edukacije, kojima su dosadašnje informacije bile nedostupne ili koji su jednostavno do sada smatrali da „to sa smećem nije njihova stvar“ i da će se sve dogoditi samo po sebi.

Naš cilj je zaustaviti rast brda na Lončarici Velikoj (našem službenom gradskom odlagalištu komunalnog i neopasnog otpada), ukinuti divlje deponije na zelenim i drugim površinama i jednostavno učiniti život, nama i generacijama koje dolaze, na ovom planetu zdravim i sigurnim.

SANACIJA ODLAGALIŠTA KOMUNALNOG OTPADA

Neuređena odlagališta otpada, bilo da su legalizirana ili divlja, definitivno su za okoliš najgori mogući način zbrinjavanja otpada jer ugrožavaju floru, faunu, tlo i vodu, a zbog truljenja stvaraju se plinovi pa pored neugodnih mirisa može doći i do samozapaljenja i velikih požarišta koje je teško ugasiti.

U Hrvatskoj je od 2005. kada je službeno započeo postupak pristupanja u članstvo EU ukupno sanirano 107 odlagališta zahvaljujući sufinanciranju sredstvima Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost te strukturalnih fondova EU.

Na području grada Osijeka su dva zatvorena, ali nesanirana odlagališta i dva aktivna.

Jedno od zatvorenih odlagališta koje će se na ovakav način sanirati je ratno odlagalište komunalnog otpada Filipovica, a vrijednost radova pre-

Odlagalište komunalnog otpada Sarvaš koristilo se od 1963. do 1990. s tim što se od 1997. ponovo počeo prostor koristiti za odlaganje građevinskog otpada i zemlje iz iskopa, ali na način da se tim materijalom djelomično sanira prostor. Tako bi se 7 ha površine pod otpadom koji je sada prekriven odgovarajućim slojem zemlje pošumio, a ostali prostori priprema se za konačnu sanaciju.

Na ovom prostoru trebalo bi u skorije vrijeme početi sa izgradnjom novog modernog reciklažnog dvorišta za otpadni građevinski materijal, zemlju i glomazni otpad, čime bi se i građanima i pravnim subjektima s područja grada Osijeka omogućilo pravilno postupanje s ovom vrstom neopasnog otpada. Posebno je važno napomenuti da bi se na tom prostoru trebao izgraditi i prostor za prikupljanje azbesta do njegovog otpremanja na lokaciju za neškodljivo zbrinjavanje.

Odlagalište komunalnog otpada Lončarica Velika je u programu sanacije već nekoliko godina i veći dio je zatvoren. S obzirom na kašnjenje u provođenju projekta izgradnje Centra za gospodarenje otpadom (na lokaciji Orlovnjak) krajnji rok za zatvaranje i potpunu sanaciju pomaknut je za kraj 2017. Realizaciju programa sanacije Lončarice Velike pomaže Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost. Nakon tog vremena komunalni otpad s područja grada Osijeka bi se trebao odvoziti u regionalni Centar za gospodarenje otpadom „Orlovnjak“ smješten uz mjesto Antunovac.

ma projektu iznosi 9,3 milijuna kuna. Prema odluci Ministarstva zaštite okoliša i prirode 85% su sredstva fondova EU, a 15% Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost što predstavlja značajnu pomoć Osijeku.

Odlagalište komunalnog otpada u Nemetinu zatvoreno je 1995. s tim što je do 2010. ovo odlagalište koristila Šećerana za ostatke iz proizvodnje - kalk, ali ga je i ona prestala koristiti za odlaganje svog tehnološkog otpada, tako da je zatvoreno. U tijeku je ishođenje dokumentacije i dozvole za sanaciju ovog odlagališta kao bi se i taj projekt mogao prijaviti za sufinciriranje EU i Nacionalnog fonda.

POSTOJEĆE STANJE GOSPODARENJA OTPADOM U OSIJEKU

Grad Osijek ima osnovano trgovacko društvo Unikom koje obavlja poslove sakupljanja i prijevoza otpada, a sa istim je grad Osijek sklopio ugovor o obavljanju poslova odlaganja i zbrinjavanja otpada na odlagalištu Lončarica Velika. Organiziranim sakupljanjem obuhvaćeno je 100% stanovništva. Otpad se sakuplja u tipiziranim posudama od 60 – 240 litara, otvorenim i zatvorenim kontejnerima, te eko kontejnerima za papir, staklo, plastiku i metalnu ambalažu, a odvozi se 1 ili 2 puta tjedno prema utvrđenom rasporedu na odlagalište specijalnim vozilima.

Odlukom Gradskog vijeća Grada Osijeka, sukladno zakonu, definirani su naplata i obračun troškova.

Da podsjetimo:

- ▶ Trenutno se u Osijeku usluga sakupljanja i odvoza otpada za domaćinstva naplaćuje po volumenu, odnosno zapremini zelene posude i to: zapremina/broj članova/cijena
- ▶ Domaćinstvo može izabrati i veću posudu (240 litara)
- ▶ Ukoliko je u trenutku odvoza otpada više od zapremine posude građani mogu otpad odložiti i u posebnim zelenim vrećama koje se kupuju i služe za jednokratnu upotrebu
- ▶ Odvoz papira odloženog u propisnu plavu posudu, nepovratne plastike odložene u žute posude ili žute vreće, zelenog otpada odloženog u vreće sa zelenim tiskom se ne naplaćuje (vreće se bez naknade podižu u Unikomu),
- ▶ Glomazni otpad se dva puta godišnje odvozi u određeno vrijeme besplatno, a u ostalo vrijeme može se koristiti posebna usluga Unikoma uz naknadu

U gradu su na određenim lokacijama u funkciji 84 „eko-otoka“ za prikupljanje papira, ambalažnog stakla, plastične i metalne ambalaže što uglavnom zadovoljava potrebe građana Osijeka. Uz većinu „eko otoka“, je smještena i posebna posuda za prikupljanje tekstila i predmeta od tekstila. Većina „eko otoka“, je smještena na lokacije koje su utvrđene u gradskim četvrtima i mjesnim odborima, što je još jedan dokaz dobre suradnje građana, davatelja usluge i grada. Dakle, ukoliko je prema vašem mišljenju neka od trenutnih lokacija loša ili smatrate da treba postaviti „eko otok“, na još nekom mjestu, pokrenite inicijativu putem vijeća svoje gradske četvrti ili mjesnog odbora

Na 5 lokacija postavljene su „eko točke“ s dvije posude od 1.100 litara ili tri od 240 litara pod nadstrešnicom za selektivno prikupljanje (PET, MET, papir i staklo).

Podjela oko 25.000 plavih tipiziranih posuda od 120 lit za selektivno prikupljanje papira koja je počela 2012. pokazala se vrlo korisnom jer je u 2013. prikupljeno 1.515 tona papira koji je predan na reciklažu.

Sredinom 2013. prišlo se prikupljanju plastike po sistemu „od vrata do vrata“ s tim što se građanima dijele žute PVC vreće, a ove godine započela je, u objektima kolektivnog stanovanja, podjela i žutih posuda zapremine 365 litara. Već je 2013. prikupljeno 111 tona plastike što jasno ukazuje na činjenicu da je važno organizirati i početi .

Danas na području Osijeka imamo 3 reciklažna dvorišta (kod Sportske dvorane Jug 2, na lokaciji odlagalište Lončarica Velika i u sklopu prostora Unijapapir u Strossmayerovoj ulici). Najuređenije i najkompletnije je ono kod sportske dvorane na

OTPAD U BROJKAMA

Jugu 2 gdje građani mogu odložiti slijedeće vrste otpada: papir i karton, staklo, tekstil, pesticide, fluorescentne cijevi, jestiva ulja i masti, boje, lje-pila, smole, lijekove, odbačenu električnu i elek-troničku opremu, plastiku, metale, biorazgradivi otpad, glomazni otpad, istrošene gume, filtre za ulje, akumulatori, baterije, otpadna maziva ulja, ambalažu od metala i tkanine.

Za sada nije adekvatno riješeno prikupljanje i odlaganje biootpada iz domaćinstava i javnih zelenih površina, ali se na Biljskoj cesti planira izgra-diti kompostana s tim što je već završena prilazna cesta i izrađena tehnička dokumentacija i glavni projekt.

Upravo zahvaljujući pravovremenom pristupu odvojenog prikupljanja otpada, a prije donošenja Pravilnika o gospodarenju otpadom u Osijeku, a posebno uvođenjem plavih kanti za papir iz godi-ne u godinu bilježimo sve bolje ukupne rezultate sukladno odrednicama Zakona o održivom gospo-darenju otpadom (NN 94/2013) koji je stupio na snagu 23. srpnja 2013. a što potvrđuju i slijedeće brojke:

Prikupljene količine selektiranog otpada

<i>Vrsta otpada</i>	<i>Skupljene količine u 2012.g. (t)</i>	<i>Skupljena količina u 2013.g. (t)</i>
Papir i staklo	1.287,94	1.515,54
Ambalažno staklo	54,3	92,50
PET	12,86	111,74
Jestiva ulja i masti		1.000 litara
Ambalaža koja sadrži opasne tvari	2,83	8,92
Lijekovi	0,03	0,10
Odbačena elekt. i elektron. oprema	44,72	64,65
Fluorescentne cijevi	0,195	0,41
Plastična folija	11,03	15,85
Metali	20,5	20,47
Istrošene gume	28,28	28,16
Filteri za ulja	0,5	0,95
Akumulatori i baterije	0,88	0,72
Otpadna maziva ulja	3,42	3,85
Zauljene krpe		0,015

Podaci govore sami za sebe i nije ih potrebno komentirati. Samo je još jedan dokaz da konstatacija izrečena u izvješću o Provedbi plana gospodarenja otpadom za 2013. koji je razmatran i usvojen sredinom 2014. na sjednici gradskog vijeća „....Može se zaključiti da građani Osijeka imaju dovoljno razvijenu svijest i dobre navike gospodarenja otpadom...“ nije fraza i floskula već utemeljena na stvarnim činjenicama.

Mada je tekst u nastavku više puta do sada objavljivan smatramo korisnim informacije o radu trgovackog društva Unikom, a koje se odnose na raspored i vrijeme prikupljanja i odvoza raznih vrsta otpada, kao i cijene posebnih usluga, radi cjelevitosti ovog vodiča još jednom ponoviti :

Komunalni otpad	- odvoz 1 x tjedno
Glomazni otpad	- odvoz 2 x godišnje
Papir	- odvoz 1 x mjesечно po rasporedu odvoza
Ostala plastika	- odvoz 1 x mjesечно po rasporedu odvoza
Zeleni otpad	- odvoz 1 x mjesечно po rasporedu odvoza
Građevinski otpad	- mogućnost korištenja usluga Unikoma po posebnom cjeniku

▼ RASPORED prikupljanja papira

LOKACIJE

	1. TJEDAN	2. TJEDAN	3. TJEDAN	4. TJEDAN
PONEDJELJAK	<p>Strossmayerova ul. - desna strana, od Trga A. Starčevića do Višnjevca sa svim ulicama na desnoj strani - do Drave - Naselje Tvrđavica i Podravlje</p>	<p>Strossmayerova ul. - lijeva strana od Kanižlićeve do Višnjevca, te sve ulice lijevo u prostoru Kanižlićeva-željeznička pruga-Višnjevac-Strossmayerova-Snježnička ulica</p>	<p>Strossmayerova ul. od Trga A. Starčevića do Kanižlićeve sa svim ulicama na lijevoj strani do željezničke pruge</p>	Naselje Sarvaš
UTORAK	<p>Prostor između rijeke Drave -željezničke pruge, A. Stepinca i Županijske ulice (uključujući A. Stepinca i Županijsku ulicu)</p>	<p>Industrijska četvrt - desna strana Vinkovačke ul. od pruge i sve ulice desno do Vinkovačke pruge te naselje Brijest</p>	<p>Naselje Josipovac - Drvljanik - Našičko naselje preko pruge</p>	Naselje Tenja
SRIJEDA	<p>Centar - prostor između A. Stepinca - Trpimirove - rijeke Drave i željezničke pruge, uključujući i Trpimirovu ulicu</p>	<p>Naselje Višnjevac - Vij. I. Meštovića</p>	<p>desna strana Divaltove od Trpimirove do P. Svačića, te sve pripadajuće ulice na desno do južne obilaznice - Stadionsko naselje</p>	<p>Naselje Briješće - L. B. Mandića od kružnog toka do križanja Ul.Vrba i Omladinske ul. prema zapadu - Cvjetno naselje - Naselje Filipovica - industrijska zona sa svim pripadajućim ulicama</p>
ČETVRTAK	<p>SJENJAK - I.Zajca - B.Bjelinskog - N. Š. Zrinskog-F. Livadića- Frankopanska do P. Svačića - Naselje Klisa</p>	<p>prostor između Svačićeve (uključujući Svačićevu)-Srijemske - željezničke pruge - južne obilaznice</p>	<p>prostor od Srijemske (uključujući Srijemsку) Velebitske - željezničke pruge - južne obilaznice</p>	<p>Vinkovačka - lijeva strana od kružnog toka do Centralnog groblja i sve ulice lijevo do Trpimirove</p>
PETAK	<p>Vukovarska od željezničke pruge B. Manastir do Tranzita - prostor između željezničke pruge za Dalj - željezničke pruge za B. Manastir - Cara Hadrijana i M. Gupca do INE</p>	<p>prostor između M. Gupca - Banove i rijeke Drave (uključujući Banovu)</p>	<p>prostor između Banove - rijeke Drave - M. Gupca - Tranzit</p>	-

Raspored odvoza nepovratne plastike identičan je s odvozom papira iz plavih kanti za sada jednom mjesечно. Konačna dinamika odvoza odredit će se i objaviti putem medija na osnovu informacija sa terena o punjenju žutih kanti.

Cjenik Unikomovih posebnih usluga

Pored navedenih usluga koje su obuhvaćene mjesечно cijenom, Unikom nudi jednokratne usluge odvoza i pražnjenja kontejnera.

Kapacitet (l)	Cijena (s PDV-om)
1100	66,00 kn
1500	90,00 kn
5000	301,00 kn
7000	422,00 kn
15000	904,00 kn

Otpad koji Unikom ne odvozi

Građevinski otpad	- mogućnost vlastitog odvoza na odlagalište u Sarvašu
Elektronski otpad	- mogućnost vlastitog odvoza u reciklažna dvorišta ili pozivom na besplatni telefon (ako korisnik ima preko 30 kg otpada)
Povratna MET, PET i staklena ambalaža	- mogućnost predaje u trgovačkim centrima
Ostala MET, PET i staklena ambalaža	- mogućnost vlastitog odvoza na eko otoke i u reciklažna dvorišta
Zeleni otpad	- mogućnost vlastitog odvoza u kompostanu na Biljskoj cesti

I JOŠ MALO O OTPADU...

Na planetu Zemlja postoji puno živih bića ali otpad proizvodi samo čovjek. Otpad je rezultat isključivo ljudskih djelatnosti. Prema sastavu, stručnjaci su otpad razdijelili na 12 frakcija materijala koji se mogu zasebno reciklirati i preraditi.

Zanimljivo je da je definicija 20. stoljeća glasila: Gospodarenje otpadom je pravilno zbrinuti otpad na način da ne ugrožava ljudsko zdravlje, dok nova definicija 21. stoljeća glasi: Gospodarenje otpadom je pravilno prikupiti, raspoređiti i preraditi odvojeno prikupljene materijale – resurse na način koji neće ugroziti potrebe budućih generacija.

Dosadašnji linearni sustav gospodarenja otpadom kakav poznajemo je da sirovinu iskopamo, uzmemo, proizvode proizvedemo, iskoristimo i bacimo. Za razliku od linearнog mi želimo uspostaviti cjeloviti cirkularni sustav, što znači da jednom upotrijebljene resurse vraćamo u ponovnu upotrebu. Cilj nam je da otpad jedne industrije postane sirovina druge. Iz ovoga proizlazi da je gospodarenje otpadom gospodarsko pitanje jer želimo prestati zakopavati vrijedne sirovine na odlagališta.

Da bismo to postigli potrebno je ispravno vrednovati dijelove sustava pa je Zakonom utvrđen red prvenstva gospodarenja otpadom i to:

1. sprječavanje nastanka otpada
2. priprema za novu uporabu,
3. recikliranje,
4. drugi postupci uporabe npr. energetska obrada i
5. zbrinjavanje otpada

A/ Komunalni otpad

Prema definiciji, komunalni otpad je otpad iz proizvodne ili uslužne djelatnosti, ako je po svojim

svojstvima i sastavu sličan otpadu iz domaćinstva. Zakonom o održivom gospodarenju određeno je da općina, odnosno grad, osiguraju provođenje mjera za gospodarenje komunalnim otpadom.

B/ Plastika

Plastika je svuda oko nas. Statistika potvrđuje da se danas u svijetu proizvodi više plastike nego svih metala zajedno. Svjedoci smo da plastika svakim danom zamjenjuje druge materijale (metal, staklo i drvo) jer je lakša. Plastika ima svoje prednosti ali i mane. Prednosti su što se lako prerađuje, otporna je na kiseline i lužine te je jedan od najboljih toplinskih i električnih izolatora.

C/ Papir i karton

Papir u današnjem obliku potječe iz Kine. Osnovne sirovine za izradu papira su razne vlaknaste sirovine biljnog porijekla – najčešće vlakna bjelogoričnih stabala.

Danas se reciklirani papir izrađuje gotovo isključivo iz prikupljenog starog papira. Vlakna dobivena samo od starog papira mogu biti reciklirana pet do sedam puta. U ukupnoj strukturi našeg otpada više od 20% otpada na stari papir. Zanimljivo je da svaka tona recikliranog papira štedi otprilike 17 stabala, 4.000 kilovat sati energije i 24.000 litara vode.

D/ Staklo

Staklo zbog svojih fizikalno-kemijskih karakteristika relativno je čvrsto, inertno i prozirno te ima u današnje vrijeme vrlo široku primjenu. Staklo je pogodno za recikliranje i može se u potpunosti reciklirati i koristiti kao sirovina za proizvodnju novih staklenih proizvoda. Da bi se jedna boca raspala u prirodi potrebno je oko 4.000 godina.

E/ Metali

Metali u našoj svakodnevničkoj životnoj okolini imaju veliku važnost i vrlo široku primjenu. Aluminij i čelik se mogu lako reciklirati pa je tako korištena aluminija li menka jedan od najviše recikliranih proizvoda na svijetu. Aluminij se može reciklirati neograničeno puta.

Recikliranje metala danas je u svijetu jedan od najprofitabilnijih biznisa. To potvrđuje i zanimljivost da se recikliranjem pola kilograma čelika uštedi energija dovoljna da žarulja od 60 W može gorjeti cijeli dan.

F/Tekstil

U sustavu otpada prosječnog domaćinstva tekstil i obuću ubrajamo u male komponente. Bez obzira na manje količine odvojeno prikupljanje moglo bi biti od koristi u programu recikliranja.

KAKO NAJLAKŠE USVOJITI PRAVILA ZA RAZVRSTAVANJE OTPADA?

Iskustva iz svijeta, a posebno Austrije koja svega nekoliko posto od ukupnog otpada odlaže, a sve ostalo reciklira, kompostira ili spaljuje, pokazuju da je najbolje otpad razvrstavati na kućnom pragu, tj. u stanu. I kažu da to nije teško, da se dobre navike brzo steknu, da ne treba puno vremena i promjena i da je to najjeftinije. Za mnoge, iz naše današnje perspektive zvuči i izgleda vjerojatno kao znanstvena fantastika. No je li stvarno tako?

U Osijeku zasigurno ne. Za Osječane i Osijek se sigurno može već danas reći da ima dobre pret-

postavke, komunalnu kulturu i tradiciju, te da je realno očekivati da će u zakonskom roku uspjeti uspostaviti cjelovit sustav gospodarenja otpadom.

Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost je u želji da smanji bacanje PET i MET ambalaže dogovorio s trgovcima otkup tzv. povratne ambalaže uz naknadu od 50 lipa i time značajno smanjio količinu otpada tj. plastičnih boca, staklenih boca i limenki jer ih trgovaci centri direktno otpremaju na recikliranje.

Kao pozitivan primjer u Hrvatskoj treba istaći pivarsku industriju koja se godinama koristi povratnim bocama čiji je povratak na zavidnoj visini.

U želji da uspijemo što prije, da sve novine oko razvrstavanja otpada što prije usvojimo, da se što prije vide rezultati našeg projekta „Svakom smeću njegovu vreću“ svoj mali doprinos daju i autori ovog vodiča. Stoga evo na kraju i nekoliko savjeta kako postupati s otpadom odnosno kako ga pravilno odvajati i odlagati:

1. Papir, bilo da se radi o novinama, bilježnicama ili knjigama i drugim vrstama, odlažemo u plave kante. Kartonska ambalaža od mlijeka i jogurta nakon što se ugrubo ispera, plastični čep se odvoji i bac u vrećicu za plastiku, a kartonska ambalaža u plavu kantu ili kontejner za papir.

2. Metalni poklopac sa staklenki treba skinuti i odložiti u posudu za metal.

3. Plastične boce koje se ne otkupljuju, kao i ostala plastika (dječje igračke, četkice za zube i ostali slični higijenski pribor, kemijske olovke, flomasteri) odlažu se u posebne i žute posude-kontejnere ili žute vreće.

- 4.** Mobiteli, punjači, printeri, računala i televizori, žarulje i fluorescentne cijevi, ubrajaju se u elektronički otpad i to se odlaže u reciklažnim dvorištima jer u pojedinom otpadu ima opasnih kemikalija i štetnih plinova pa ih ne treba razdvajati ili razbijati. Prema Pravilniku za gospodarenje otpadnom električnom i elektronskom opremom propisuju se obveza i odgovornost svih osoba (proizvođači, prodavatelji i korisnici) a posebno osoba uključenih u skupljanje i uporabu.
- 5.** Baterije svih vrsta treba bacati u posebne kante koje se već sada nalaze u većim trgovачkim centrima, na grobljima, ima ih i na nekim javnim mjestima, a nikako ih se ne smije bacati u ostali otpad.
- 6.** Lijekove, odnosno sve vrste tableta, kapsula i sirupa koje niste iskoristili ili im je istekao rok, zajedno s ambalažom odnesite u bilo koju ljekarnu i predajte.
- 7.** Opasan otpad prve i druge kategorije, kao što su jači otrovi, pesticidi, insekticidi, kiseline, boje, lakovi, motorna ulja, zahtijeva posebnu pažnju i postupanje s naputcima oписанim na ambalaži ili etiketi te prema tome treba i postupiti jer u protivnom može doći do zapaljenja ili eksplozije.
- 8.** Krupni (glomazni) otpad kao stari namještaj i druge stvari, koje nisu opasan ili građevinski otpad, dva puta godišnje odvozi Unikom bez naknade u dane koji su određeni planom. Kako smo već naveli u svakom drugom trenutku, na vaš poziv djelatnici komunalnog trgovачkog društva „Unikom“ dovest će i odvesti posebne kontejnere (zапремине коју нaručите) uz naknadu koja je za tu uslugu utvrđena.

EKONOMSKO GOSPODARENJE OTPADOM

Uskladišvanje hrvatskih propisa i prakse u gospodarenju otpadom s europskim sve više otvara vrata jačanju biznisa s otpadom. Najprije je počelo s odvojenim prikupljanjem i preradom ambalažnog, a nakon toga i ostalih korisnih vrsta otpada. Uloga Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost potaknula je nastojanje i jačanje tvrtki specijaliziranih za neku vrstu otpada. Tako je prema podacima koje smo doznali u Agenciji za zaštitu okoliša prije 2 godine u Hrvatskoj 471 tvrtka imala dozvolu za gospodarenje neopasnim otpadom, 109 za gospodarenje opasnim otpadom, 632 bile su upisane u Očevidnik prijevoznika, 208 u Očevidnik posrednika, a 625 u Očevidnik izvozničke otpada.

Budući da se radi o stotinama tvrtki teško je doći do podataka o broju zaposlenih kao i koliko se novca svake godine „okrene“ u poslu s gospodarenjem otpadom.

Nakon donošenja Pravilnika o gospodarenju električnim i elektroničkim otpadom 27. ožujka 2014. i dodjele koncesija za njegovo prikupljanje i uporabu, znatno je porastao broj trgovačkih društava koje se bave sakupljanjem ovog otpada. Napominjemo da je to dijelom opasan otpad zbog komponenti koje sadrži pa ga treba posebno prikupljati, reciklirati i odlagati.

**DEPONIJE
IPAK NISU
PROŠLOST I NE
MOŽEMO IH
SE ODREĆI**

Usprkos svom tehnološkom napretku u domeni zbrinjavanja otpadnog materijala, usprkos svih činjenica, savjeta i postupaka, otpad nije moguće do kraja obraditi i svesti na nulu. Stoga, nije se moguće nigdje u svijetu u potpunosti odreći organiziranih velikih deponija smeća. Dosljedno odvajanje pojedinih vrsta otpada znatno doprinosi smanjenju količine otpada koji se mora odložiti. Ono što je posebno važno ostatni otpad mora se učiniti neškodljivim za život i zdravlje ljudi te okoliš.

Na deponiji se mogu odlagati samo one vrste otpada koje su sadržane u katalogu otpada odborenog od strane Instituta za zaštitu voda, kao i onih koji se ne mogu iskoristiti. Sa deponijama se mora postupati pravilno, moraju kvalitetno i sigurno biti sanirane te stalno pod stručnim nadzorom. No jedno je sigurno, zatvorene i sanirane deponije nije moguće ukloniti, one su vrlo često uređene zelene površine, ali zato možemo učiniti sve i dati svaku od nas maksimalni doprinos da ih u budućnosti bude sve manje i da budu što manje.

Ono što zasigurno svatko od nas može je sa otpadom postupati na propisani način i nikako ga nekontrolirano i neodgovorno ostavljati na mjestima koja za tu namjenu nisu određena.

Dokaz da kod svih ne postoji razvijena svijest, razum i dobra volja su divlje deponije koje su na žalost još uvijek svuda oko nas.

I NA SAMOM KRAJU

Još jednom nekoliko korisnih savjeta koji pomažu da svatko od nas da svoj osobni doprinos u smanjivanju količine otpada:

- ▶ Pri odlasku u trgovinu ponesite vlastitu platenu torbu ili košaru. Prilikom kupnje jednog ili dva proizvoda na blagajni recite „ne trebam plastičnu vrećicu“
- ▶ Izbjegavajte kupovinu jednokratnih britvica, kemijskih olovaka i upaljača
- ▶ Prije kupnje namirnica, provjerite datum isteka i procijenite potrebnu količinu kako ne bi ubrzo morali baciti hranu kao otpad
- ▶ Kupujte proizvode u rinfuzi ili one s manje ambalaže a ne pojedinačno upakirane porcije odnosno proizvode
- ▶ Koristite punjive baterije i dugotrajnije štedne žarulje
- ▶ Kod kupovine igračaka dajte prednost onima koje imaju dulji vijek upotrebe – recimo drvene ili one koje se mogu nakon upotrebe reciklirati

- ▶ Radite poklanjajte bilje u kaljevima nego rezano cvijeće
- ▶ Sanitarne i ostale prostorije čistite s manje štetnim a ujedno i jeftinijim sredstvima (ocat, soda bikarbona, boraks) ili kemijske proizvode u većim pakiranjima da izbjegnete bočice, tube ili kutijice
- ▶ Koristite platenene krpe umjesto papirnatih ručnika
- ▶ Stare četkice za zube i ostale četkice koristite za čišćenje kupaonskih pločica, radijatora, cipela prije nego što ih bacite u otpad

Ono što smo u ovom vodiču mi zaboravili, a Viznate ili imate iskustva u provođenju i mislite da bi bilo korisno i drugima, recite svom susjedu, vašim prijateljima i poznanicima, javite nama, jer ovo sigurno nije kraj već početak jednog novog pristupa i doba.

Osječko-baranjska
županija

Grad Osijek

U projektu sudjeluju:

**Drava
International d.o.o.**

unijapapir d.o.o.

Gradatin G

Kompis d.o.o.

Kairos d.o.o.

Nositelj projekta:

Udruženje stanara grada Osijeka
Predsjednik Vladimir Stanić, dipl. iur

Partner u projektu:

Unikom d.o.o. za komunalno
gospodarstvo Osijek

Glavni urednik:

Vladimir Stanić, dipl. iur.

Uredništvo:

Stivo Anetić, ing. građ.;
Milan Kamenko, mag. iur.;
Branimir Sapanjoš, dipl. iur.;
Zdenko Šimunović, dipl. iur.

Naklada: 2000 primjeraka

Dizajn/Tisk: Grafika, Osijek

Ova publikacija tiskana je na recikliranom papiru